

Brüsszel, 2012.12.19.
COM(2012) 781 final

**A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK,
AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK
BIZOTTSÁGÁNAK**

az önkéntesség európai éve (2011) végrehajtásáról, eredményeiről és átfogó értékeléséről

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

az önkéntesség európai éve (2011) végrehajtásáról, eredményeiről és átfogó értékeléséről

1. ELŐZMÉNYEK

1.1. Bevezetés

A 2011-et az önkéntesség európai évének nyilvánító határozatnak¹ megfelelően ez a jelentés az európai év végrehajtásának, eredményeinek és az év során elért átfogó teljesítménynek az áttekintését foglalja magában, alapul véve egy, az európai évről készített külső értékelést².

Az Európai Bizottság 2006-ban konzultált az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsággal arról, hogy a jövőben európai szinten milyen irány lenne követendő az önkéntesség terén. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság az európai társadalomban végzett önkéntes tevékenységről és annak hatásáról szóló, 2006. decemberi feltáró véleményének egyik fő ajánlása, hogy a Bizottság „*hirdesse meg az önkéntesek évét, majd mihamarabb tegyen közzé egy fehér könyvet az önkéntes tevékenységről és az aktív polgárságról Európában*”³.

Az önkéntesség európai évének gondolatát támogató civil szervezetek szövetséget alakítottak, és civil társadalmi kampány indult azzal a céllal, hogy 2011-et az önkéntesség európai évének nyilvánítsák. 2008-ban az Európai Parlament nyilatkozatot⁴ fogadott el, amely támogatta azt a törekvést, hogy 2011-et nyilvánítsák az önkéntesség európai évének, ezzel jelentős lendületet adott az ügynek, és magas szintű elvárásokat állított fel.

2009-ben az Európai Parlament és a Tanács hozzájárult a Bizottság javaslatához, hogy a 2011-es évet az aktív polgárságot előmozdító önkéntes tevékenységek európai évének nyilvánítsák.

Tíz évvel az Egyesült Nemzetek által 2001-ben szervezett önkéntesség nemzetközi éve után az önkéntesség európai évéremegfelelő időpontban került sor, hogy választ adjon a civil társadalom elvárásaira, és hogy az önkéntesség kérdésében érintetteket a civil részvétel ezen megnyilvánulási formája tekintetében minden tagállamban mobilizálja. Az önkéntesség európai éve bebizonyította, hogy az Európaiak elkötelezettek a szolidaritás, az igazság és a befogadás iránt, és megmutatta, hogy az európai intézmények teljesítik szerepüket az önkéntesség előmozdítása terén.

¹ A Tanács 37/2010/EK határozata (2009. november 27.) az aktív polgárságot előmozdító önkéntes tevékenységek európai évéről (2011), HL L 17., 2010.1.22., 43–49. o.

² Evaluation of the European Year of Volunteering 2011 (Az önkéntesség európai évének (2011) értékelése), Deloitte, 2012. június.

³ Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Az önkéntes tevékenység: szerepe az európai társadalomban és kihatása SOC/243-EESC 1575/2006.

⁴ Írásbeli nyilatkozat 2011 mint az „Önkéntesség Európai Éve” meghirdetéséről, 2008.4.9.

1.2. A 2011-es európai év és célkitűzései

Az önkéntesség európai éve (2011) – a szubszidiaritás elvének teljes mértékű tiszteletben tartása mellett – a tagállamok, valamint a regionális és helyi hatóságok azon erőfeszítéseinek támogatását célozta, amelyek az önkéntes tevékenység jobb feltételeinek és jobb átláthatóságának megteremtésére irányultak az Európai Unióban. Ennek érdekében az alábbi négy célkitűzést határozták meg:

- Az önkéntességet lehetővé tevő környezet kialakítása az EU-ban, azzal a céllal, hogy az önkéntesség – az aktív polgári szerepvállalás előmozdításának részeként – meghonosodjék;
- Az önkéntes tevékenységek szervezői lehetőségeinek kibővítése az önkéntes tevékenységek minőségének javítása érdekében;
- Az önkéntes tevékenység jelentőségének felismerése;
- Az önkéntesség értékével és fontosságával kapcsolatos tudatosság növelése.

2. MILYEN EREDMÉNYEKET ÉRT EL AZ EURÓPAI ÉV?

2.1. Háttér

Az önkéntesség európai évére (2011) a globális gazdasági válság idején került sor. Ez a helyzet olyan háttérrel teremtett, amelyben a polgárok felismerték a közösségi alapú – az egyéni önkéntesek elkötelezettségére épülő – szolidaritás fontosságát, így fogékonyabbá váltak az önkéntesség eszményei és értékei iránt, és jobban megértették az aktív polgári szerepvállalás előmozdításában játszott szerepét.

Ebben az összefüggésben az önkéntesség európai éve rávilágított a minőségi önkéntesség megfelelő jogi keretek közti további fejlesztésének szükségességére. Az önkéntességet a polgárok közötti szolidaritás kifejezéseként ismerték el, amely hozzájárul társadalmunk jólétéhez és a társadalmi kirekesztés, a szegénység, az intolerancia, a rasszizmus, az idegengyűlölet és az igazságtalanság ellensúlyozásához. Ebben a vonatkozásban az önkéntesség európai éve természetesen kapcsolódik az előző, a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai évéhez (2010).

2.2. Határozott politikai elkötelezettség

Az önkéntesség európai éve mind európai, mind nemzeti szinten a politikai változások katalizátoraként működött. Már az év során is számos jelentős politikai dokumentumot fogadtak el:

A Bizottság elfogadta a „Közlemény az önkéntesség szerepéről az EU szakpolitikáiban: határokon átnyúló tevékenységek elismerése és ösztönzése az EU-ban”⁵ című dokumentumot.

---

⁵ Közlemény az önkéntesség szerepéről az EU szakpolitikáiban: határokon átnyúló tevékenységek elismerése és ösztönzése az EU-ban, COM(2011) 568 végleges, 2011.9.20.

A lengyel elnökség idején a Tanács következtetéseket fogadott el az önkéntes tevékenységeknek a szociálpolitikában betöltött szerepéről⁶, valamint a sportban vállalt önkéntes tevékenységeknek az aktív polgári szerepvállalás előmozdításában betöltött szerepéről⁷.

2012 márciusában az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményt fogadott el a 2011. szeptemberi bizottsági közleményről⁸.

2012 júniusában az Európai Parlament elfogadta a „Jelentés a határokon átnyúló önkéntes tevékenységek elismeréséről és ösztönzéséről az Európai Unióban”⁹ című dokumentumot.

Európai szinten további intézkedések sora segíti elő általánosságban az önkéntességet, és különösen a határokon átnyúló önkéntes tevékenységet:

Az aktív idősor és a nemzedékek közötti szolidaritás európai éve (2012) az önkéntesség témáját az idősök önkéntességének ösztönzésével folytatta. Az európai év egyik fő intézkedése a „*European Seniorforce Day*”, melynek keretében helyi hatóságokat és önkéntes szervezeteket kértek fel arra, hogy dolgozzanak ki új lehetőségeket az idős polgárok önkéntes tevékenységekben való részvételére.

A polgárok európai éve (2013) az önkéntesség európai éve (2011) vívmányaira épít majd.

Az Európa 2020 stratégiával a „Mozgásban az ifjúság” kiemelt kezdeményezéssel és az „Új készségek és munkahelyek menetrendjével” összefüggésben a Bizottság tanácsi ajánlásra irányuló javaslatot készített a nem formális és informális tanulás jóváhagyására¹⁰ annak érdekében, hogy erősítse az iskolán kívül, önkéntes tevékenységek keretében szerzett készségeket és kompetenciákat.

A gyakorlatban az európai készségútleveél – az az új elektronikus eszköz, amely lehetővé teszi a polgárok számára formális és/vagy informális tanulás keretében szerzett készségeik és végzettségük bemutatását – szintén kiegészül majd az önkéntesség dimenziójával.

A különféle politikai területek uniós finanszírozási programjai, mint a Fiatalok lendületben program európai önkéntes szolgálata¹¹, az Európa a polgárokért program¹², a Grundtvig

⁶ A Tanács 2011. október 3-i következtetése az önkéntes tevékenységeknek a szociálpolitikában betöltött szerepéről.

⁷ A Tanács 2011. november 28-i és 29-i következtetése a sportban vállalt önkéntes tevékenységeknek az aktív polgári szerepvállalás előmozdításában betöltött szerepéről.

⁸ Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, a Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Közlemény az önkéntesség szerepéről az EU szakpolitikáiban: határokon átnyúló tevékenységek elismerése és ösztönzése az EU-ban”, SOC 431-CESE 824/2012, 2012. március 28.

⁹ Jelentés a határokon átnyúló önkéntes tevékenységek elismeréséről és ösztönzéséről az EU-ban”, Európai Parlament, A7-0166/2012/P7_TA(2°12)0236, 2012. június 12.

¹⁰ COM(2012) 485, 2012.9.5.

¹¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2006. 11. 15-i 1719/2006/EK határozata, HL L 327., 2006.11.24., 30–44. o.

¹² Az Európai Parlament és a Tanács 2006. 12. 12-i 1904/2006/EK határozata, HL L 378., 2006.12.27., 32-40. o.

program¹³ és a jövőbeli oktatási, képzési, ifjúsági és sport program (a Bizottság javaslata szerinti „Erasmus mindenkinek” program)¹⁴ továbbra is megcélozza az önkénteseket.

Az EUMSZ 214. cikkének (5) bekezdésében előírányzott Európai Önkéntes Humanitárius Segítségnyújtási Hadtestet (az EU Segítségnyújtási Önkéntes szolgálata) hároméves előkészítő időszakot követően, 2014-ben hozzák majd létre¹⁵.

Ezenfelül olyan kezdeményezések vannak folyamatban, amelyek segítik az önkéntességnek az uniós szakpolitikákba, például a vállalati társadalmi felelősségvállalás megújított, 2011–14-es uniós stratégiájába¹⁶ való beillesztését.

Ezzel egyidejűleg az önkéntesség európai éve (2011) igazolta a szorosabb nemzeti szintű kötelezettségvállalás szükségességét. Az önkéntesség útjában álló, fennmaradó akadályok megszüntetése tagállami szinten lehetséges. Az önkéntesség európai éve (2011) bebizonyította, hogy az önkéntesség alapvetően helyi jelenség: a legtöbb önkéntes helyi vagy regionális szinten tevékenykedik. Az európai évből leszűrt egyik eredmény ugyanakkor az, hogy a tagállamok hozzájárulhatnak az önkéntesség fejlődéséhez, ha nemzeti önkéntességi programjaikat megnyitják a határokon átnyúló önkéntesség számára.

Az önkéntesség európai évének (2011) nemzeti koordináló szervei erős hálózattá fejlődtek, és együttműködésük eredményeképpen 2011 decemberében az európai év záró konferenciáján elfogadták „az önkéntes tevékenységekkel és az aktív polgári szerepvállalással kapcsolatos fellépés fenntarthatóságáról szóló varsói nyilatkozatot”.

2.3. Kedvező környezet kialakítása az európai önkéntesség számára

Az önkéntesség európai évének különösen nagyratörő célja volt az önkéntes tevékenység számára kedvező környezet kialakítása. Míg a kedvező környezet kialakításának szükségességét minden tagállamban elismerték, eltértek a nézetek abban, hogy melyik jogszabályi keret hordozza magában a megoldást. Míg az európai év indulásakor 12 országban az önkéntes ágazatot konkrét jogi keret szabályozta (BE, CY, CZ, HU, IT, LV, LU, MT, PL, PT, RO, ES), 12 másik tagállamban más, általános jogszabályok voltak érvényben (AT, DK, EE, FI, FR, DE, GR, IE, LT, NL, SE, UK)¹⁷. 2011-ben először Szlovákia, Szlovénia és Litvánia hozott létre a területre konkrétan vonatkozó jogi keretet. Bulgáriában 2011 során törvényt dolgoztak ki az önkéntességről, amelyet 2012-ben elfogadtak. Lengyelország új önkéntességi stratégiát vezetett be, Ausztria megújította önkéntességről szóló törvényét, és Portugália új törvényt készített elő, melynek elfogadását 2012-re tervezték. Az Önkéntesség Európai Chartájának ötletét 2011-ben vitatták meg; a jogok felőli megközelítésen alapuló charta létrehozását az Európai Ifjúsági Fórum kezdeményezte.

¹³ Az Európai Parlament és a Tanács 2006. 11. 15-i 1720/2006/EK határozata, HL L 327., 2006.11.24., 45. o.

¹⁴ Erasmus mindenkinek: Az EU oktatási, képzési, ifjúsági és sportprogramja, COM (2011)787 végleges, 2011. 11. 23.

¹⁵ COM(2012) 514, 2012.9.19.

¹⁶ „A vállalati társadalmi felelősségvállalásra vonatkozó megújult uniós stratégia 2011–14”, COM(2011) 681, végleges, 2011.10.25.

¹⁷ Önkéntesség az Európai Unióban, az Európai Bizottság tanulmánya – DG EAC, GHK, 2010.

A nem uniós önkéntesek Európai Unióban való fogadása tekintetében a Bizottság 2011-ben kiadta első jelentését a harmadik országok állampolgárai tanulmányok folytatása, diákcseré, javadalmazás nélküli gyakorlat, illetve önkéntes szolgálat céljából történő beutazásának feltételeiről szóló 2004/114/EK irányelv alkalmazásáról¹⁸.

Az európai év hasznos volt abból a szempontból, hogy a tagállamokat az önkéntes tevékenységek méréséről szóló kézikönyv végrehajtására ösztönözte, amelyet a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet az európai év során hitelesített.

Az önkéntes tevékenységek méréséről szóló 2011. márciusi ILO-kézikönyv célja, hogy az országokat – a munkaerő-felmérések rendszeres kiegészítése által – az önkéntes munka terén szisztematikus és nemzetközileg összehasonlítható adatok létrehozásában segítse. Az önkéntesség tudásbázisának javítása és gazdasági értékének megteremtése a cél.

Lengyelország és Magyarország volt az első Európában, akik 2011-ben végrehajtották az ILO-kézikönyvet. Olaszország 2012-ben fogja elfogadni a dokumentumot, Szlovákia pedig nemzeti kutatásában használta fel módszereit. Ezenfelül Franciaország, Lettország, a Cseh Köztársaság, Portugália, Spanyolország és Montenegró (ez utóbbi uniós tagjelölt ország) mutattak érdeklődést követése iránt.

2.4. Az önkéntes szervezetek lehetőségeinek kibővítése

Az önkéntesség európai éve (2011) jelentős ösztönző hatást gyakorolt az önkéntes szervezetek lehetőségeinek kibővítése és a közöttük fennálló együttműködés erősítése terén. Az önkéntesség európai évének (2011) szövetsége különösen fontos szerepet játszott az európai év érintettei közötti hálózat és együttműködés megvalósításában, és sikeresen közvetítette a civil társadalom üzenetét. A közös ernyőcsoport, a civil társadalmi tevékenységek és politikai inputok összehangolása révén hatékony eszközt jelentette a civil társadalommal való együttműködésnek, valamint több százezer önkéntes és potenciális önkéntes elérésének.

Közép- és hosszabb távon az önkéntesség európai évének (2011) szövetsége keretében működő munkacsoportok munkája – amely a civil társadalom számára az európai önkéntesség szakpolitikai menetrendje (PAVE) kidolgozásához vezetett – várhatóan hatékonyan javítja az önkéntesség irányításának minőségét.

Az önkéntesség európai évének szövetségét 2007-ben hozták létre az önkéntesség területén működő európai hálózatok nyílt, informális csoportjaként, hogy lehetővé tegyék az európai év népszerűsítésének és megvalósításának érdekében végzett közös munkát. A 2010. júliusi 24 hálózat 2011 decemberében 39 hálózatra bővült¹⁹, amely körülbelül 2 000 közvetlen tagot és partnerszervezetet számlál Európa területén belül és kívül.

¹⁸ A Bizottság jelentése a Parlamentnek és a Tanácsnak a harmadik országok állampolgárai tanulmányok folytatása, diákcseré, javadalmazás nélküli gyakorlat, illetve önkéntes szolgálat céljából történő beutazásának feltételeiről szóló 2004/114/EK tanácsi irányelv alkalmazásáról, (COM(2011) 587 végleges, 2011.9.28.

¹⁹ AGE, AEVSO, AVSO, Caritas Europe, COFACE, CVA, CSR Europe, ENGAGE, Erasmus Student Network, Euclid Network, Eurodiaconia, EAPN, CEDAG, ENGSO, ENGSO Youth, ESAN, AEGEE, CEV, YFJ, ICYE, ISGF, Johanniter International, MHE, Red Cross, Social Platform, SOLIDAR,

Az önkéntesség európai éve szövetségének céljai közt szerepelt **az európai önkéntesség szakpolitikai menetrendjének** (*Policy Agenda on Volunteering in Europe – a továbbiakban: P.A.V.E.*) kidolgozása, amelyet az önkéntesség európai éve 2011. decemberi záró konferenciája alkalmával nyújtottak be az Európai Bizottsághoz. Az előkészítő munkálatok nagyrészt hat munkacsoporton belül zajlottak, amely 2011 során öt alkalommal ülésezett. A PAVE az önkéntesség terén érintettek közösségének politikai ajánlásait tartalmazza, melyek az önkéntességet támogató és népszerűsítő, eredményesebb és hatékonyabb európai politikai keret megvalósítására irányulnak.

2.5. Az önkéntes tevékenység jelentőségének elismerése

Az önkéntes tevékenységek elismerése az önkéntesség európai évének (2011) egyik fontos célját képezte. Ezt tükrözi az Unióban az önkéntesség elismerése és köszönetnyilvánítás céljából létrehozott nagyszámú díj és átadó ünnepség. Hollandia például megszervezte a „Week of Applause” elnevezésű eseményt, Románia, Magyarország, Írország és Szlovénia pedig nemzeti díjátadó ünnepségeket rendezett az önkéntesek elismerésére.

Az európai év első tematikus konferenciáját az önkéntes tevékenység során szerezhető készségek és képességek elismerésének és az érvényesítésük elősegítésére szolgáló, meglévő mechanizmusoknak szentelték. E tekintetben például az európai képesítési keretrendszer, az Europass és a Youthpass említhető meg, mint európai szintű hasznos eszköz.

2.6. Az önkéntesség értékének tudatosítása

Az önkéntesség értékének tudatosítását mind európai szinten, mind a tagállamokban az önkéntesség európai évének egyik fontos céljaként ismerték el. Az európai kommunikációs kampány és a nemzeti kampányok hozzájárultak e cél eléréséhez. Sok tagállamban az európai kampány segített a jelenlegi tájékoztatás kiegészítésében és a pótlólagos erőforrások biztosításában.

Ezen felül az önkéntesség európai éve (2011) széleskörű írásos és elektronikus sajtóvisszhangot kapott.

3. A 2011-ES EURÓPAI ÉV: VÉGREHAJTÁS ÉS FŐ TEVÉKENYSÉGEK

2011-ben a 7,700 millió eurós teljes költségvetés európai szinten és 27 tagállamban végzett tevékenységeket támogatott.

2,994 millió eurós, előkészítő célokra szánt külön költségvetés vált elérhetővé 2010-ben az önkéntesség európai éve információs és kommunikációs kampányának kidolgozására és a fő érintetteket európai szinten összehozó koordinációs struktúra létrehozására.

ALDA, CESES, EUCIS-LLL, EFIL, FEBA, EURAG, EJJO, ENNA, IPPF EN, ISCA, WAGGS, WOSM, Volonteuropé.

3.1. Az önkéntesség európai évének végrehajtása a tagállamokban

Az európai évben való részvétele megszervezése érdekében minden tagállam kinevezett egy nemzeti koordináló testületet, amelyek sokfélesége jelezte, mennyire eltérő a különböző tagállamokban az önkéntesség hagyománya.

A nemzeti koordináló testületek összesen 3,549 millió eurót kaptak az önkéntesség európai éve (2011) tevékenységeinek nemzeti koordinálására az általuk kidolgozott, és az Európai Bizottság által engedélyezett munkaprogramok függvényében. A kapott összeghez minden országnak legalább 20 %-os társfinanszírozással kellett hozzájárulnia; néhány ország a kötelező minimumnál magasabb összeget biztosított.

A tagállamokban sok tevékenység zajlott nemzeti, regionális és helyi szinten, beleértve:

- Tájékoztató és figyelemfelkeltő tevékenységek (kommunikációs kampányok, széles tömegeket vonzó események, versenyek és díjátadó ünnepségek, honlapok, szórólapok, reklámcélú árucikkek, médiatevékenység, közösségi hálózatok stb.);
- Viták (konferenciák, szemináriumok, ülések stb.);
- Szakértelmet kívánó tevékenységek (kutatás, tanulmányok, publikációk stb.).

A nemzeti kommunikációs kampányok hatékonyak voltak, mivel igazodtak a nemzeti körülményekhez. A tagállamokban a Bizottság képviseleti irodáival és a Europe Direkt hálózattal való együttműködés segítette a szélesebb tömegek elérésében. Az európai év – támogatás nyújtásával – hozzájárult az önkéntesség területén egy időben zajló nemzeti programok és tevékenységek teljesítéséhez, és segítette európai dimenziójuk kialakításában.

A bevált gyakorlat és az innovatív intézkedések sok példájával találkoztunk nemzeti és helyi szinten egyaránt (lásd az 1. mellékletet a tagállamok bevált gyakorlatáról).

3.2. Európai kiemelt projektek

A kiemelt kezdeményezéseket érintően 2010 októberében pályázati felhívást tettek közzé, és a beérkező projektekből 2011 márciusában összesen 33-at választottak ki az önkéntesség területén való hálózatépítés és innováció támogatása témakörében. Ez tizennégy tagállam esetében országonként egy projektnek felel meg, míg Franciaország, Németország, Görögország, Olaszország, Málta, Spanyolország, Lengyelország és az UK esetében két projektet támogattak, Portugáliában pedig hármat.

Az európai kiemelt projektek társfinanszírozására elkülönített költségvetés 1,964 millió euró volt. A Bizottság társfinanszírozását a projekt teljes elszámolható költségének maximum 60 %-ában korlátozták.

Elsőbbséget élveztek az önkéntességben érintett, az új és innovatív rendszerek tesztelését és fejlesztését célzó, valamint a civil társadalmi szervezetek és a közszféra intézményei közötti hosszú távú kapcsolatot kialakító projektek. Ezenfelül néhány téma elsőbbséget kapott, például a munkaadók által támogatott önkéntesség, az önkéntesség minden korosztályt érintő

mobilitási programjai, különös tekintettel a fiatalokra, a kirekesztésre és az időskori önkéntességre (lásd a kiemelt projektek sikeres példáit a 2. mellékletben).

Az európai kiemelt projektek az önkéntesség számos innovatív megközelítési módját vezették be, amelyeket a pályázati felhívások által létrehozott partnerségeken keresztül terjesztettek. A kiemelt projektek potenciálját azonban az eredmények terjesztésében nem mindig használták ki teljes mértékben.

3.3. Tájékoztatás uniós szinten

Az érintetteknek és a lakosságnak az európai évvel kapcsolatos tájékoztatását intézkedések sorozata támogatta.

Ezek az intézkedések négy szakaszból álltak:

Az önkéntesség európai évének turnéja:

Az ***önkéntesség európai évének turnéja*** nevet viselő egyéves roadshow a tagállamok fővárosait érintette. A nemzeti koordináló testületeket arra kérték, hogy lépjenek kapcsolatba a helyi közösség önkénteseivel, és alakítsák ki az országában állomásozó turné keretében megvalósuló tevékenységek programját. Az alapötletet az a szándék adta, hogy a helyi és nemzeti önkéntes munka egy pillanatra reflektorfénybe kerüljön, valamint olyan platform jöjjön létre, amely lehetővé teszi a hálózatépítést és a bevált gyakorlatoknak a nemzeti érintettek közötti cseréjét.

A turné egyes államokban sikeresebb volt, mint másokban. A siker fő tényezőinek az alábbiak bizonyultak: a nemzeti és városi hatóságok részéről tapasztalt magas szintű elkötelezettség, az önkéntes ágazat részéről a lehetőségek kibővülésének érzése, a központi elhelyezkedés és a látogatókat vonzó szabadtéri események. A turné európai dimenzióját fokozta komplementer jellege, amellyel más uniós programok, mint például a Fiatalok lendületben és a Grundtvig program eredményeit kiegészítette. Az európai dimenziót erősítette továbbá a Bizottság képviselőivel és a Europe Direct hálózattal folytatott együttműködés is.

Az önkéntesség európai éve (2011) keretében rendezett konferenciák:

Az önkéntesség európai évéről szóló (2011) első sajtótájékoztatóra 2010 decemberében került sor Brüsszelben, 2011 folyamán pedig négy uniós szintű tematikus konferenciát szerveztek.

Az európai évet hivatalosan 2011. január 8-án egy félnapos konferencia keretében az Európai Bizottság alelnöke, Viviane Reding indította el Budapesten. A konferencia elsősorban az „önkéntesség elismerése” témájával foglalkozó döntéshozókat célozta meg. Staffan Nilsson, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság elnöke is részt vett az eseményen.

2011. május 23-án és 24-én Brüsszelben az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsággal közösen egy kétnapos tematikus konferenciát szerveztek, amelynek célja az önkéntességhez

fűződő különféle problémák kezelésével foglalkozott az önkéntes, mint egyén szemszögéből. Ezen a konferencián részt vett Jerzy Buzek, az Európai Parlament elnöke, Viviane Reding, az Európai Bizottság alelnöke és Staffan Nilsson, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság elnöke.

„Az önkéntes szervezetek lehetőségeinek kibővítése” címmel 2011. november 3-án és 4-én Athénban megrendezett másfél napos konferencia, amelyen részt vett Viviane Reding alelnök és Maria Damanaki biztos, az „önkéntesség minőségére” összpontosított.

Az önkéntesség európai éve (2011) záró eseményét 2011. december 2-án és 3-án Varsóban rendezték meg. A Kristalina Georgieva biztos részvételével zajló, politikaközpontú konferencia előkészítette a terepet a politikai fejlődés számára, és folytatta az intézkedéseket uniós, nemzeti és regionális szinten, azzal a céllal, hogy az elkövetkező években javítsa az önkéntesség helyzetét.

A *tematikus konferenciák* fogadtatása igen kedvező volt a résztvevők részéről. A konferenciákat követően végzett felmérések azt mutatják, hogy a résztvevők nagy többsége a rendezvényeket hasznosnak vagy nagyon hasznosnak találta, és jelentősnek ítélte hálózatépítési hatásukat.

Az önkéntesség európai éve honlapja:

Az önkéntesség európai éve kommunikációs tevékenységeinek hivatalos honlapja (www.europa.eu/volunteering) interaktív, a részvételen alapul, és a közösségi szellemre épít. A tartalmat a „stafétában” résztvevők (lásd alább), a személyes történeteiket megosztó önkéntesek és a nemzeti koordináló testületek biztosították. Az önkéntességről szóló általánosabb információ, egyéb, az önkéntesség európai évével foglalkozó médiakivonatok, riportok és fényképek szintén megtalálhatók voltak a honlapon.

A honlap nagyszámú látogatót vonzott, habár értékelése rámutatott arra, hogy tervezése történhetett volna oly módon, amely a honlapot még felhasználóbarátabbá tette volna.

Az önkéntesség európai évének stafétája:

Minden tagállam kijelölt egy önkéntes fiatal riportert, aki videó- és szöveganyagot készített arról, hogy egy másik tagállam az önkéntesség európai éve keretében milyen programokat valósított meg. A videókat feltöltötték az önkéntesség európai éve honlapjára, és az így kapott kisfilmekből készítettek egy rövid filmösszeállítást.

Az önkéntesség európai évének (2011) „stafétában” készül riportjait nagyszámban nézték meg a honlap látogatói, de az értékelés szerint még szorosabban össze lehetett volna kapcsolni azokat az európai év más tevékenységeivel.

3.4. Az önkéntesség európai évének szövetsége

2010-ben 400 000 eurós cselekvési támogatást különítettek el az önkéntesség európai évének szövetségére, arra a koordinációs struktúrára, amely összekapcsolta az önkéntesség területén tevékenykedő fő európai hálózatokat és szervezeteket. Honlap: www.eyv2011.eu.

A Bizottság által engedélyezett munkaterv mentén az önkéntesség európai évének szövetsége vállalta, hogy kiegészíti a Bizottság tájékoztatási és kommunikációs tevékenységeit olyan tevékenységek végzésével, amelyek különösen az önkénteseknek a civil társadalmi szervezetekbe való bevonására irányulnak, és hat olyan munkacsoport koordinálásával, amelyek fő munkája „az európai önkéntesség szakpolitikai menetrendjének” (PAVE) elkészítése, amely a civil társadalom legfontosabb hozzájárulása az európai évhez.

4. KÖVETKEZTETÉS

Az önkéntesség európai éve mind európai, mind nemzeti szinten pozitív hatással volt az önkéntesség területére. Az európai év céljai és tevékenységei relevánsak és célirányosak voltak, az eredményorientált megközelítés minden tagállamban sikeresen elérte a célját annak ellenére, hogy az egyedi nemzeti helyzetekből adódóan hatásai különfélék voltak.

Az európai év európai és nemzeti szinten változásokat hozott és katalizált az önkéntesség környezetében, és néhány tagállamban önkéntességi stratégiák és jogszabályok elfogadásához vagy módosításához vezetett. Felhatalmazta a szervezőket a minőség javítására és arra, hogy figyelmüket olyan területekre összpontosítsák, mint a vállalati önkéntesség, valamint az önkéntesség mint informális tanulás. Kezdeményezések széles körével növelte az önkéntesség elismerését, figyelemfelkeltő és tájékoztató tevékenységet folytatott az önkéntesség kapcsán, valamint a média és az európai kommunikációs kampány segítségével elérte, hogy a társadalom szemében megnöjjön annak értéke. A nemzeti tevékenységek az uniós szintű fellépés hatását jelentős módon megsokszorozták.

Az európai év ezen felül hozzájárult a hálózatok fejlesztéséhez és az új kezdeményezésekhez. Kiegészítette a jelenlegi tevékenységeket, és rávilágított az önkéntesség európai dimenziójára.

Az önkéntesség európai éve öröksége, hogy a 2011-es év során bevezetett tevékenységek és struktúrák fennmaradnak, az elfogadott jó gyakorlatok pedig a következő években változásokat hoznak.

Az önkéntesség európai éve öt olyan szakpolitikai dokumentum (egy bizottsági közlemény, két tanácsi következtetés, egy európai gazdasági és szociális bizottsági vélemény és egy európai parlamenti jelentés²⁰) elfogadásához vezetett, amelyek az Európai Unióban zajló önkéntességgel foglalkoznak.

Az aktív időszak európai éve (2012) néhány speciális intézkedése következtében bizonyos mértékű folyamatosságot biztosított az önkéntesség európai évével. A fenntartható jelleget a polgárok európai éve (2013) szinergiái biztosítják majd. A polgárság különféle vonatkozásaira összpontosító európai évek sorozatának megszervezésével (a szegénység és a társadalmi

²⁰ A forrást lásd az 5–9. lábjegyzetben.

kirekesztés elleni küzdelem európai éve (2010), az önkéntesség európai éve (2011), a tevékeny idősor és a nemzedékek közötti szolidaritás európai éve (2012) és a polgárok európai éve (2013)) a Bizottság hozzájárul a politikai szerepvállalás különféle dimenzióinak feltárásához.

MELLÉKLET

1. MELLÉKLET: AZ ÖNKÉNTESSÉG EURÓPAI ÉVE (2011) SZÁMOKBAN

- 27 részt vevő tagállam;
- uniós szinten jelentős hatású négy esemény (Budapest, Brüsszel, Athén és Varsó);
- Az uniós intézmények által szervezett számos nagy hatású esemény, mint az Európai Ifjúsági Fórum által szervezett második önkéntességi kongresszus és a kapcsolódó érdekcsoportok konferenciája, amelynek az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság és az Európai Parlament adott otthont, valamint a Régiók Bizottsága által szervezett, „A helyi és regionális hatóságoknak az önkéntesség európai éve (2011) során hozott intézkedései” nevet viselő fórum;
- Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság által szervezett négy nyilvános meghallgatás az önkéntességről;
- Sok nemzeti, regionális és helyi tevékenység, amelyeket a nemzeti koordináló testületek vagy a civil társadalom támogat mind a 27 tagállamban;
- A tagállamok által végrehajtott tevékenységekre fordított teljes költségvetés: 6,021 millió euró;
- Az európai év nemzeti tevékenységeire a nemzeti költségvetésekből fordított társfinanszírozás átlagosan: 41,04 %;
- Az európai kiemelt projektek teljes költségvetése: 3,274 millió euró;
- Az európai kiemelt projektek átlagos társfinanszírozása: 40,99 %;
- A teljes költségvetés (uniós költségvetés): 10,694 millió euró + 2,471 millió euró (nemzeti költségvetés) + 1,342 millió euró (a kiemelt projektek társfinanszírozása), vagyis **14,507 millió eurós teljes költségvetés**;
- Több mint 56 000 látogató az önkéntesség európai évének (2011) turnéján;
- 950 workshop és eszmecsere az önkéntesség témáiról és 261 kulturális előadás az önkéntesség európai évének (2011) turnéja keretében;
- 1 660 szervezet vett részt az önkéntesség európai éve (2011) turnéján;
- Az európai évről és annak turnéjáról szóló több ezer nyomtatott, illetve online cikk;
- Az önkéntesség európai éve (2011) honlapját 366 172-en látogatták meg, és 1,556 millió oldalt néztek meg;
- Az önkéntesség európai évének (2011) honlapjára több mint 3 880 képet tölthettek fel;

- Az önkéntesség európai évének (2011) honlapjára több mint 420 videót tölthettek fel;
- Az önkéntesség európai évének kisfilmjeit több mint 26 000 alkalommal tekintették meg;
- Az önkéntesség európai évről tudósító, az év során egymást váltó (staféta) riporterek 27 írásos jelentést + napi krónikákat, képeket és videókat készítettek minden tagállamban;
- A stafétában részt vevő riporterek jelentéseinek több mint 1,2 millió online látogatója volt;
- 2 175 527 önkéntes órát regisztráltak az önkéntesség európai éve (2011) szövetségének honlapján: www.eyv2011.eu.

2. MELLÉKLET: A TAGÁLLAMOKBAN MEGVALÓSULÓ TEVÉKENYSÉGEK: PÉLDÁK A BEVÁLT GYAKORLATRA

AUSZTRIA

Június 17-én és 18-án osztrák önkéntes szervezetek első alkalommal szervezték meg az önkéntesség országos napját, amely a „*Tag der freiwilligen Überraschungen*” címet viselte. Ennek keretében „nyílt napot” tartottak: bemutatták, hogy milyen jellegű önkéntes tevékenységeket végeznek jelenleg Ausztriában, és felkérték a civileket, hogy csatlakozzanak erőfeszítéseikhez, és vállaljanak hasonló kötelezettségeket. Ennek érdekében olyan adatbázist hoztak létre az érdeklődők számára, amely érdeklődés vagy földrajzi elhelyezkedés alapján bemutatja az önkéntes munkával kapcsolatos lehetőségeket. Országszerte több mint 600 programot szerveztek, melyeken tízezernél is többen vettek részt.

BELGIUM

2011. november 15-én Belgium három közösségből érkező önkéntesek a belga királyi család képviselőivel találkoztak. A király 2011. évi karácsonyi üzenetében köszönetet mondott az önkénteseknek erőfeszítéseikért. Belgium francia nyelvű közösségének területén vándorkiállítást szerveztek, amelynek keretében 52 önkéntes portréját lehetett megtekinteni; a németajkú közösség területén pedig 76 000 fát ültettek önkéntesek – minden fa egy-egy lakost szimbolizált.

BULGÁRIA

A testnevelési és sportminiszter, valamint a külföldön élő bolgárok ügyeivel foglalkozó állami ügynökség Banskóban konferenciát szervezett, ahova 250 gyerek kapott meghívást, akik Macedónia, Szerbia, Albánia, Románia, Moldova, illetve Ukrajna bolgár közösségeiben élnek. Az alkalomra Banskóban az önkéntesek erdejének nevezett erdőt telepítettek.

CIPRUS

Az önkéntesség európai éve keretében zajló turné nicosiai állomásán 2011. április 4–6. között megrendezett programsorozatot Elsie Christofia, a Ciprusi Köztársaság elnökének felesége nyitotta meg. Az önkéntes szervezetek bemutatták a különféle területeken (sport, ifjúság, kábítószer-

megelőzés, biztonságos közúti közlekedés, segítségnyújtás időseknek) végzett tevékenységeiket és az általuk szerzett tapasztalatokat. Az önkormányzatok példákval szemléltették, hogy milyen lehetőségek nyílnak egymás megsegítésére, és azt is bemutatták, hogy a önkéntes munka révén milyen pozitív élményekkel gazdagodhatunk. A látogatók elsősegélynyújtó tanfolyamon vehettek részt a helyszínen, és elsajátíthatták a jelnyelv alapjait is.

CSEH KÖZTÁRSASÁG

A Cseh Köztársaságban 2011 januárjában az önkéntes munka témájának szentelt új weboldal indult, amely később valamennyi önkéntes szervezet országos weboldala lett. 2011 novemberében a webhely olyan oldallal bővült, amely lehetővé teszi a szervezetek számára, hogy az önkéntes lehetőségeket taglalo hirdetéseket adjanak fel, az önkéntesek pedig önkéntes szervezetekre kereshetnek rá. Az önkéntesség európai éve (2011) emellett lehetőséget kínált arra is, hogy bemutassa huszonnégy egyéni önkéntes portréját, akik között vannak fiatalok, idősek, férfiak, nők, egyetemi vagy főiskolai hallgatók, középiskolások, nagyvárosban vagy vidéken élők. A kiadvány cseh és angol nyelven készült.

DÁNIA

Dániában az önkéntesség európai éve keretében zajló programokra augusztus 1–3. között került sor a koppenhágai Axel Torv téren felállított sátorban. A rendezvény mottója „A sokarcú önkéntesség” volt, és a dániai önkéntes munka sokféleségére igyekezett felhívni a figyelmet. Az önkéntes szervezetek lehetőséget kaptak projektjeik és tevékenységeik bemutatására. Több mint 28 szervezet vett részt a rendezvényeken. A minél több látogató odacsalogatása érdekében fotókiállítás, koncerteket, fociversenyt, divatbemutatót és elsősegélynyújtó bemutatót is szerveztek, a sátorban pedig a szervezetek standjai kaptak helyet.

ÉSZTORSZÁG

Észtországban két hónapos kísérleti program indult a vállalati és állami szférában, melynek keretében öt vállalattól és öt minisztériumtól érkeztek önkéntesek húsz nem kormányzati szervezethez. A program célja az volt, hogy előmozdítsa az együttműködést három szektor: az önkéntesek, a nem kormányzati szervezetek és az állami szféra között. A program eredményeként 28 önkéntes mintegy 160–226 órányi önkéntes munkát végzett. A nem kormányzati szervezetek tapasztalatot szereztek azzal kapcsolatban, hogy miként alkalmazhatnak szakembereket, a munkavállalók pedig jobban megismerték az önkéntességet és annak előnyeit. A NENO (észt nonprofit szervezetek hálózata) koordinálásában, az észt belügyminisztérium finanszírozásával némileg módosult formában nyomon követő program fog indulni.

FINNORSZÁG

Az EYV2011 finn weboldala (www.tuntitili.fi) olyan keresőprogramot tartalmaz, amellyel önkéntes lehetőségekre lehet rákeresni. Az adatbázis, amelyet több mint 120, különböző ágazatokban tevékenykedő szervezet segítségével állítottak össze, lehetőséget ad személyes adatok megadására kapcsolatfelvétel céljából, és azt is fel lehet tüntetni, hogy az érdeklődő mennyi időt tudna fordítani egy adott projektre. 2011 decemberére több mint 99 000 órát kötöttek le. A keresőprogramot újságokban, könyvtárakban és a közösségi médiában is reklámozták.

FRANCIAORSZÁG

Franciaországban „*Action de sensibilisation des jeunes*” címmel olyan projektet dolgoztak ki, amelynek célja, hogy felkeltse a fiatalok érdeklődését az önkéntesség iránt, és mobilizálja őket. A projekt egy egyesületeket összefogó csoport és francia minisztériumok képviselőinek koordinálásában valósult meg. Fiatal „nagykövetek” egy csoportja – akik maguk is önkéntesek – vett részt képzésben annak érdekében, hogy aztán tanulókkal és hallgatókkal beszéljen az önkéntességről. A minisztériumok levelet küldtek az iskolaigazgatóknak, felkérve őket, hogy e „nagyköveteket” hívják meg iskolájukba. Az iskolákba a tanárok és az igazgatók részére útmutatót, a tanulóknak pedig (korosztályi bontásban) az önkéntességről szóló füzetet juttattak el. A projekt körülbelül 10 000 fiatalot szólított meg.

NÉMETORSZÁG

A „*Sieben Brücken, die verbinden*” nevet viselő nemzetközi projekt öt olyan európai ország (Dánia, Lengyelország, Cseh Köztársaság, Ausztria és Németország) együttes részvételével valósult meg, ahol az önkéntes munkával kapcsolatos felfogások és tapasztalatok igencsak eltérőek. A projektet a potsdami szociális akadémia dolgozta ki (AWO SANO) a családügyért, az idősekért, a nők helyzetéért és az ifjúsági ügyekért felelős szövetségi tárcával közösen. Német részről Mecklenburg-Nyugat-Pomeránia, Brandenburg, Szászország és Bajorország tartományból származó, az önkéntesség terén érdekelt felek vettek részt. A projekt célja az volt, hogy lehetővé tegye a résztvevők számára, hogy az európai dimenziót beemeljék találkozósaikba, tanuljanak egymástól, és megbeszéljék, hogy a polgári szerepvállalás milyen szerepet játszik az egyes részt vevő országokban.

GÖRÖGORSZÁG

Görögországban úgy döntöttek, hogy ötvözik a nem formális oktatást a formális oktatási rendszerrel, és a középiskolákban tanuló diákok számára oktatási segédanyagot állítottak össze az önkéntességről. Emögött az az elgondolás húzódott meg, hogy a fiatalokat minél korábbi életkorban kell megismertetni az önkéntesség új kultúrájával. Az iskolákba eljuttatott segédanyagot online is elérhetővé teszik. A kézikönyv általános információkat tartalmaz majd az önkéntességről, annak jellegéről, arról, hogy mit jelent az önkéntes munka, előnyeiről és hátrányairól, az önkéntes munka motivációiról, történetéről, továbbá történeteket közöl e témában, bemutatja a jelenlegi önkéntes programokat, továbbá konkrét magyarázatot nyújt ahhoz, hogy célszerű megszervezni iskolai keretek között valamilyen önkéntes tevékenységet. A kézikönyv fotókat és képregényt is tartalmaz majd.

MAGYARORSZÁG

A „*TeSzedd - Önkéntesen a tiszta Magyarországért!*” elnevezésű nagyszabású szemétszedő programot – az önkéntesség európai éve (2011) egyik legismertebbé vált magyarországi programját – a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, valamint a Vidékfejlesztési Minisztérium szervezte. A weboldalon több mint 160 000-en regisztráltak résztvevőként. 2011. május 21-én megyei koordinátorok segítségével helyi önkéntesek számos csoportja tisztította meg környezetét. A kampányba, amely az egész országban összesen 1500 helyszínen zajlott, bekapcsolódtak magánszemélyek, civil szervezetek, vállalatok, minisztériumok, önkormányzatok, valamint intézmények. Az akció eredményeként több ezer tonna szemetet sikerült összeszedni. A „TeSzedd” szemétszedési akcióra televízióban, rádióban, napilapokban és a közösségi médiában folytatott országos kampány keretében hívták fel a figyelmet.

ÍRORSZÁG

Az ír nemzeti irányító testület 20 önkéntes központtal együtt koordinálta a 2011. szeptember 30-án megrendezett nemzeti önkéntes napot. A nap kiemelt rendezvénye a nemzeti „kötőmaraton” volt, ahol

az ország minden részéről jelentkező önkéntesek sálakat, sapkákat és kesztyűket kötöttek jótékonyági szervezetek számára. Az ír iskolák adományszervezéssel és saját maguk által szervezett önkéntes projektekkel járultak hozzá a sikerhez. Az egész országban tízezernél is több önkéntes vett részt a programban. Írországi vállalatok munkatársai – az egész országban – szintén időt és energiát áldoztak az önkéntes projektekre. Egy dublini rendezvényen öt elnökjelölt vett részt. A nemzeti önkéntes nappal részletesen foglalkozott a nyomtatott sajtó, a rádiók és televíziók, valamint az online média.

OLASZORSZÁG

Az önkéntesség európai éve (2011) keretében és Olaszország egységének 150. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségek során a *CSVnet-projekt* (önkéntestámogató központok hálózatának projektje) azt tűzte ki célul, hogy az önkéntestámogató központok nemzeti koordinációját részvételi elven működő folyamaton keresztül alakítja ki; ennek eredményeként létrejött a fiatalok önkéntes munkájának elősegítéséről szóló kiáltvány, és a fiatalok figyelmét felkelteni szándékozó rendezvényt szerveztek. A CSVnet és a nemzeti ifjúsági fórum által támogatott, a fiatalok részvételéről szóló („*When young people participate*”) projekt és tanulmány eredményei arról tanúskodnak, hogy a fiatalok viszonya az iskolához, a munkához és az önkéntességhez folyamatosan változik, ezért elengedhetetlenül fontos a fiatalok bevonása a fiataloknak szóló önkéntes tevékenységek tervezésének és megvalósításának a folyamatába.

LETTORSZÁG

Az önkéntesség európai éve (2011) egyik sikeres lettországi kezdeményezése olyan virtuális „találkozóhelyek” létrehozása volt, amelyek az önkéntesség népszerűsítésére törekedtek az önkéntesek és az önkéntes tevékenységet biztosítók közötti együttműködés érdekében. Projektjavaslatokra irányuló nyílt pályázati felhívás eredményeként négy nem kormányzati szervezet projektje kapott támogatást azzal a céllal, hogy olyan kommunikációs platformokat hozzanak létre és támogassanak, amelyek népszerűsítik az önkéntességet, és különböző társadalmi csoportokat (különösen a fiatalokat) motiválnak önkéntes munka végzésére. A projekt lehetőséget biztosított nemzeti és helyi szervezetek számára, hogy önkénteseket válasszanak, illetve az önkénteseknek, hogy tevékenységük számára helyszínt találjanak. Az önkéntességnek szentelt online adatbázist 2011 után is használni fogják.

LITVÁNIA

Az önkéntes tevékenységet regionális szinten népszerűsítő egyik litván projekt – egy verseny – az „Önkéntesség fővárosa” címet viselte. A program keretében öt várost (Birzai, Alytus, Kedainiai, Siauliai és Palanga) választottak ki, melyek mindegyike egy-egy hónapra az önkéntesség fővárosa címet viselhette. A projekt során több száz rendezvényre került sor, melyeken ezrek vettek részt. Minden városban más jellegű eseményt rendeztek: az események skálája jótékonyági rendezvényektől, koncertektől, sportrendezvényektől környezetvédelmi rendezvényekig, művészeti versenyekig és állatvédelmi programokig terjedt; egyes városokban meséket olvastak fel gyerekeknek parkokban, másokban pedig helyi önkéntes központot hoztak létre. A tevékenységekbe bekapcsolódtak a helyi hatóságok, vállalkozások és lakosok, akiket a közös téma kapcsolt össze.

LUXEMBURG

Luxemburgban a Schengenben megrendezett „*Fête du Bénévolat*” igen sikeres, határokon átnyúló eseménynek bizonyult. A francia és német partnerek részvételének köszönhetően az esemény hűen tükrözte az év európai dimenzióját. A rendezvény célja az volt, hogy köszönetet mondjon az önkénteseknek társadalmi szerepvállalásukért. A nap kiemelkedő eseményei közé a tűzoltók és

katasztrófavédelmi dolgozók által előadott műsorok, koncertek és gyerekeknek szervezett játékok tartoztak.

MÁLTA

Az önkéntesség európai éve (2011) európai turnéjának utolsó állomása Máltán volt november 28. és december 5. között. E célból Valletta régi buszmegállójában sátrat állítottak fel. Az önkéntes szektor máltai tanácsa 15 standot bocsátott a helyi önkéntes szervezetek rendelkezésére, lehetőséget biztosítva arra, hogy bemutassák tevékenységeiket. A turné minden egyes napját egy-egy adott témának szentelték: a környezetnek, az állatjólétnek, a művészetnek és kultúrának, az ifjúságnak, a sportnak, a szociális és humanitárius segítségnyújtásnak és az egészségnek.

HOLLANDIA

A holland önkormányzatokat felkérték, hogy a kiemelkedő önkéntes tevékenységeket négy kategóriában díjazzák. E négy kategória a következő volt: az odaadást elismerő díj annak a szervezetnek, amely a legnagyobb elkötelezettséget tanúsította önkéntes munkájában; az innovációs díj a leginnovatívabb magánszemély vagy szervezet számára; a részvételért odaítélt díj, amelyet az a magánszemély vagy szervezet kap, aki vagy amely a legeredményesebben tudott másokat bevonni tevékenységeibe; valamint a kompetenciáért járó díj, amely a tehetségfejlesztésért a legtöbbet tevő magánszemélyt vagy szervezetet illeti. A díjakat helyi és regionális előválogatást követően 2011. december 7-én, az önkéntesség európai évének amszterdami záróünnepségén megrendezett nemzeti díjátadón, Margit holland hercegnő jelenlétében adták át.

LENGYELORSZÁG

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet, az európai önkéntes tevékenységek mérését célzó projekt és a lengyel munkaügyi és szociálpolitikai minisztérium a foglalkoztatási statisztikusok és a civil társadalom képviselői számára szeptember 28–29-én Varsóban munkamegbeszélést tartott. A munkamegbeszélés célja az volt, hogy a statisztikai hivatalokat és a civil társadalmi csoportokat összekösse, képzést nyújtson az önkéntes tevékenységek méréséről szóló új ILO-kézikönyvben alkalmazott módszerekről, megvitassa az ILO-kézikönyv tagállamokban való megvalósításának lehetőségeit, továbbá hogy a kézikönyvet használó vagy annak megvalósítását mérlegelő országok között megossza a gyakorlati tapasztalatokat. A lengyel központi statisztikai hivatal már alkalmazza az ILO-kézikönyvet.

PORTUGÁLIA

Május 23–24-én az önkéntesség európai évének (2011) portugál országos koordináló testülete „*Önkéntesség a mediterrán térségben – kulturális identitás*” címmel szemináriumot rendezett, melyen különböző egyetemek képviselőiben francia, görög, olasz, máltai, portugál és spanyol szakértők vettek részt, akik egyúttal önkéntes szervezetekért és infrastruktúrákért is felelősséget viselnek. A szeminárium az önkéntesek kulturális identitását kívánta vizsgálni az értékek, illetve koncepciók tekintetében, foglalkozott továbbá az önkéntesség megszervezésének módjával az egyes országokban, és a bevált gyakorlatok cseréjére törekedett. A záró ülésen Rogério Roque Amaro professzor javaslatára a résztvevők megvitatták a válságnak az önkéntes munkára gyakorolt hatását és a válság idején jelentkező kihívásokat.

SZLOVÁK KÖZTÁRSASÁG

A „Caravana” nevet viselő szlovák turné öt régióra terjesztette ki az önkéntesség európai éve (2011) keretében zajló programokat: Pozsonyon kívül Kassa, Eperjes, Zsolna, Nyitra és Komárno adott lehetőséget lakosságának arra, hogy ismereteket szerezzen az európai évről, megismerkedjen céljaival és értesüljön a régióbeli önkéntességi lehetőségekről. Számos helyi vagy regionális szinten működő nem kormányzati szervezet mutatta be tevékenységét standok, képek, fotók és videók segítségével, illetve vitatta meg az önkéntes munkavégzés lehetőségeit az érdeklődőkkel. A helyi kulturális és művészeti csoportok táncelőadásokat és koncerteket szerveztek, a gyerekeket játékos feladatok és ajándékok várták, továbbá kvízeket szerveztek az EU-ról és az önkéntesség európai évéről, és információkat nyújtottak az uniós intézményekről, programokról, kezdeményezésekről és kapcsolattartó pontokról. A *Caravana* hozzájárult a nem kormányzati szervezetek, politikai döntéshozók, helyi önkormányzatok és a lakosság közötti hálózatok kialakításához, valamint a főváros és a periféria közötti kapcsolatok erősítéséhez.

SZLOVÉNIA

Szlovéniában szintén úgy döntöttek, hogy az önkéntesség európai évének programjait nem korlátozzák a fővárosra: az egész országot átfogó, összesen 20 városra kiterjedő programsorozatot szerveztek az önkéntesség témájában, törekedve arra, hogy széles körben népszerűsítsék az önkéntesség gondolatát, és ösztönözzék az önkéntes tevékenységekben való részvételt. Az önkéntesség témakörében expókat szerveztek, ahol önkéntes szervezetek mutatkozhattak be. Kerekasztal- és pódiumbeszélgetések keretében számos témát megvitattak, különösen az ifjúsági önkéntes munka és a vállalati önkéntesség terén, illetve az is szóba került, hogy a közigazgatást rá kell ébreszteni az önkéntesség jelentőségére. Összesen mintegy 400 önkéntes szervezet vett részt az eseményeken. A szlovéniai programsorozat gyakran szerepelt az országos és regionális hírekben, és a nagyközönség visszajelzése szintén pozitív volt.

SPANYOLORSZÁG

Az önkéntesség európai éve (2011) madridi programsorozatának keretében „*Dale color al mundo*” címmel generációk közötti játékot szerveztek felsőoktatási intézmények és középiskolák, illetve idősothtonok között Madrid autonóm tartományban. Ezzel olyan módszer kidolgozására törekedtek, amely közel hozza egymáshoz a fiatalokat és az időseket, akik ezáltal ráeszmélhetnek az önkéntesség társadalmi értékeire. A verseny első szakaszában párhuzamosan szerveztek versengéseket a fiatalokból, illetve idősekből álló csoportok számára. A második szakaszban a különböző generációk eredményeit egymás mellé helyezve közös következtetéseket állapítottak meg. A projektet az Európai Parlament spanyolországi irodájával együttműködésben szervezték. A rendezvényektől a spanyol média (többek között az állami televízió) részletesen beszámolt.

ROMÁNIA

Az önkéntesek és az önkéntes projektek elismerésére rendezett román nemzeti gálára 2011. december 12-én, a bukaresti Howard Johnson Grand Plaza Hotelben került sor. Az eseményt a nemzeti koordináló testület, a Volum Federation és az Oktatás és Képzési Közösségi Programok Nemzeti Irodája szervezte. Az önkéntesek és a 2011 során végrehajtott önkéntes projektek jelölések átlátható rendszere alapján 22 kategóriában ítéltek oda díjakat. A szervezőkhöz több mint 200 javaslat érkezett, melyek fele jutott túl az első fordulón, és kapott meghívást a díjátadóra. A győztest független zsűri választotta ki. Az „Egy önkéntes arcképe” c. kiadvány bemutatta a döntősöket és azt, hogy milyen tevékenységükért jelölték őket. A programról a média részletesen beszámolt.

SVÉDORSZÁG

Az évente megrendezett Göteborgi Könyvvásárt (szeptember 22–25. között) mintegy 100 000 ember kereste fel; a svéd koordináló testület az Európai Bizottsággal és az Európai Parlamenttel közös információs standjával várta az érdeklődőket. Hét híres svéd szerző mintegy 250 főnyi hallgatóság előtt beszélt arról, hogy milyen motiváció alapján kapcsolódtak be önkéntes tevékenységekbe. A könyvvásár kiváló lehetőséget kínált arra, hogy a jól ismert szerzők más szemszögből is bemutatkozzanak. Emellett lehetőséget biztosított az ifjúsági ügyekkel foglalkozó nemzeti testületnek, hogy az Európai Bizottsággal és az Európai Parlamenttel közösen felhívja a figyelmet az önkéntesség európai évére.

EGYESÜLT KIRÁLYSÁG

Az önkéntesség európai évének (2011) egyesült királyságbeli országos programsorozatának részeként felkérték a Volunteering England (VE) nevű szervezetet, hogy *a munkáltatók által támogatott önkéntesség (Employer-Supported Volunteering, ESV)* területén határozzák meg a helyes gyakorlatokat, illetve fejlesszék és terjesszék ezeket. Ebben a témában a VE online „csomópontot” hozott létre, amely információt nyújtott az munkáltatók által támogatott önkéntességről, (pl. beszámolt esettanulmányokról, friss kutatási eredményekről, valamint közzétette a jól és kevésbé jól ismert ESV-tanácsadók és -szakértők részletes listáját. A VE három önkéntes központot (önkéntes szervezeteknek infrastruktúrát biztosító helyi szervezetek) kért fel, hogy próbáljanak ki hat új módszert a munkáltatók által támogatott önkéntesség erősítése érdekében. A VE több mint 500 000 embert ért el minden ágazatban, az egyes önkéntes központokat pedig arra használták fel, hogy részletekbe menően kipróbálhassanak új programokat és ötleteket. Összesen 23 programot szerveztek 1700 résztvevő számára.

3. MELLÉKLET: EURÓPAI KIEMELT PROJEKTEK: PÉLDÁK A HELYES GYAKORLATOKRA

A 33 kiemelt projektnek nyújtott 1 964 millió EUR-t – amely a teljes elszámolható költségek 60%-áig biztosított fedezetet 23 tagállamban – az önkéntes szektor számos területén használták fel. A tevékenységek hat különböző téma köré csoportosultak:

- tizenegy projekt fejlesztette az önkéntességre vonatkozó tájékoztatást, népszerűsítést és kutatást (felmérések, minőségi sztenderdek megállapítása, kreatív versenyek audiovizuális anyagok előállítására érdekében) a bevált gyakorlatok megosztása, a nyilvánosság érdeklődésének felkeltése és a témával kapcsolatos ismeretek bővítése érdekében,
- hat projekt irányult a fiatalokra (külföldi önkéntes tapasztalat szerzése, a tudatosság fokozása, a társadalmi részvétel és az önkéntes tevékenységekbe való bekapcsolódás ösztönzése), illetve az idősekre (arra ösztönözve őket, hogy több időt töltsenek fiatalabb generációkkal),
- öt projekt „az elkötelezett polgárok dinamikus közösségeinek” elősegítésére, a migránsok és a hátrányos helyzetűek helyi közösségekbe történő beilleszkedésének támogatására, illetve az önkéntesség szociális szerepének (mind a közösség, mind a környezet szempontjából való) megvilágítására irányult,
- négy projekt indult a szociális szolgáltatásokkal kapcsolatban (a „veszélyes viselkedés” megelőzése, az önkéntes munka támogatása társadalmi integrációs célból), illetve foglalkozott az önkéntesség témájával az egészségügyi ellátás területén,
- négy projekt indult a technológia kutatása, a technológiai csere és a technológiatranszfer területén, annak érdekében, hogy egy adott technológia használata elterjedjen az önkéntesek körében,
- három projekt indult a munkavállalói önkéntesség témájában.

PÉLDÁK KIEMELT PROJEKTEK KEZDEMÉNYEZÉSEIBŐL

A balesetmentesség európai éjszakája – 2011. október 15.

Az önkénteseknek a veszélyes viselkedés megelőzésére irányuló társadalmi részvétele igen intenzív: a „balesetmentesség európai éjszakája” a belga „*Responsible Young Drivers Foundation*” (felelősségteljes fiatal vezetők alapítványa) által koordinált kiemelt projekt volt, amelyet a 2011. október 15-ről 16-a virradó éjszakán az EU mind a 27 tagállamban megrendeztek. Ezer 18-29 év közötti önkéntes vett részt az eseményen, ahol a fiatal vezetőket igyekeztek meggyőzni a biztonságos vezetésről, illetve az alkohol- és kábítószer-fogyasztás mellőzéséről.

A projekt kötetlen, informális megközelítésre törekedett: Európa-szerte 200 éjszakai szórakozóhelyen ezer önkéntes volt jelen, hogy megszólítsa kortársait. A klubok bejáratánál olyan információs pultot helyeztek el, amely játékos kihívásban való részvételre kérte fel felhívta a szombat esti partizókat: a résztvevőknek indulás előtt bele kellett fűjniük az alkoholszondába, és vállalniuk kellett, hogy egész éjszaka józanok maradnak. A részt vevő fiatal sofőrök a biztonságos hazaút érdekében a szórakozóhely elhagyása előtt újra belefűjtak a szondába, illetve drogtesztet vettek részt – ezzel barátaiknak és kortársaiknak követendő példát mutattak.

„A digitális technológia az önkéntesség és a társadalmi befogadás szolgálatában”

A „*Banco Informatico, Tecnologico e Biomedico*” által koordinált és négy olaszországi egyesület és egy tartományi intézmény által indított kiemelt projekt nagyszámú szociális projekt digitális hozzáféréseinek javításához járult hozzá. A partnerek közös erőfeszítéssel korszerűtlenné vált technológiai eszközöket gyűjtöttek össze – főként számítógépeket és orvostechnikai eszközöket, melyekre egyébként selejtezés várt volna –, és ezeket az önkéntes szervezetek, valamint hátrányos helyzetű emberek digitális jártasságának növelésére fordították.

E kezdeményezés számos szervezetnek biztosított jobb minőségű digitális eszközöket, és specifikus képzéseken keresztül javította olyan emberek digitális jártasságát, akik bizalmatlanságot tápláltak a számítógépekkel szemben, vagy csak ritkán használtak ilyen eszközt. A projekt a nonprofit szektorban hozzájárult a digitális technológia terjedéséhez.

Önkéntes mozgalom a parkokért

Az alternatív ifjúsági tevékenységekkel foglalkozó csoport koordinációjában, négy görög, illetve ciprusi partnerszervezet (egy minisztériumot ideértve) bevonásával zajló projekt életkortól függetlenül ösztönözte az érdeklődőket a társadalmi részvételre, emellett pedig a zöldebb környezet érdekében végzett önkéntes munkának kívánt támogatást nyújtani.

A kezdeményezés – melynek konferenciák, workshopok és kutatás képezte részét – célja az volt, hogy növelje a városi parkokban és a környezet minőségéért végzett önkéntes tevékenységekkel kapcsolatos tudatosságot. A projekt új tudományos ismereteket nyújtott a városi és külvárosi zöldterületek érdekében végzett önkéntes munka területén, és hozzájárult az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez, különösen a kommunikáció és a tudatosítás tekintetében.

„A város szolgálatában”

„A város szolgálatában” elnevezésű portugál projekt a hajléktalanokra és a társadalom peremére szorult csoportokra irányul: az év során öt egyesület munkálkodott annak érdekében, hogy szabadidejüket feláldozva kiszolgáltatott helyzetű lisszaboni csoportok helyzetén javítsanak. Az önkéntesek közösségi vacsorákat szerveztek, ahol a közvetlen, innovatív és befogadó környezet révén lehetőséget teremtettek e kiszolgáltatott helyzetű emberek számára, hogy tartós kapcsolatokat alakíthassanak ki, és ezáltal érzelmi, pszichológiai, szellemi és gyakorlati támogatáshoz jussanak. Ezek az alkalmak különböztek az egyházak és más egyesületek által biztosított lehetőségektől, ahol egyesek esetleg megalázva érezhetik magukat, vagy hiányolhatják az „emberi tényezőt”: „A város szolgálatában (*Serve a cidade*)” a perifériára szorult, hajléktalan embereknek – akik esténként nyilvános helyen vártak arra, hogy különböző szervezetek ételt osszanak számukra – biztosított közösségi vacsorát. Így a projekt mindkét fél számára hozzáadott értékkel járt: ez az önkéntes szervezetek részéről a kommunikációs készségek és a szervezés terén való előrelépésben mutatkozott meg, míg a célcsoportnál az életminőség javulásában.

A műsorsugárzás és szerepe az önkéntesség népszerűsítésében

A brit *Community Service Volunteers* (a szociális ágazatban működő önkéntes szervezet) vezetésével három (egyesült királyságbeli, illetve holland) egyesület hozott létre partnerséget a nemzetközileg elismert brit műsorszolgáltatóval, a BBC-vel. Céljuk az volt, hogy új partnereket találjanak, és erősebb önkéntes hálózatot hozzanak létre annak érdekében, hogy a nyilvánosság műsorszolgáltató médiumokon keresztül történő elérése tekintetében megosszák egymással ötleteiket és tapasztalataikat.

A projekt legeredetibb elgondolása szerint az önkéntességet európai léptékű műsorszolgáltatás segítségével lehetne népszerűsíteni. Egy 2011 szeptemberében rendezett kétnapos konferencián a különböző uniós tagállamokból érkezett küldöttek megvitatták azt, hogy miként valósíthatók meg a nagyobb ismertségre és a potenciális önkéntesek bevonására irányuló leghatékonyabb stratégiák. A vita középpontjában azok a stratégiák álltak, amelyek segítségével a társadalmi fellépéssel összefüggő műsorszolgáltatás és/vagy az önkéntesség terén kevés tapasztalattal rendelkező országok le tudják küzdeni az önkéntesség ismertebbé tételét és a társadalmi részvételre való ösztönzést nehezítő legnagyobb akadályokat.

A folyamat megkönnyítése érdekében a konferencia megállapításait ismertették a 2011. október 20–23-a között Edinburgh-ban rendezett 20. éves európai önkéntes konferencián (Volonteurope).

Legyen önkéntes! a biztonságos közúti közlekedés révén

A „Legyen önkéntes...a biztonságos közúti közlekedés révén” elnevezésű, a bolgár „Open Youth” és két belga egyesület, egy bolgár önkormányzat és a bolgár egészségügyi minisztérium együttműködésével zajló kezdeményezés célja olyan megközelítés tesztelése, amely egy európai léptékű modell kidolgozására irányul. Ez a modell arra vonatkozik, hogy egyszeri önkéntes fellépés vagy nagyszabású önkéntes kampány szervezése célszerűbb-e, figyelembe véve a különböző körülményeket és a kitűzött célokat; mindez a partnerszintű (peer to peer) kommunikációra és a polgári szerepvállalásra építene. A projekt eredménye egy olyan egyedi módszer, amely tényleges megállapításokra támaszkodik, és alkalmazása könnyen átemelhető európai szintre.

A projekt nem csupán azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy mivel jár az önkéntesség, hanem konkrét választ ad ennél fontosabb kérdésekre is: „Miért érdemes önkéntes munkát vállalni?”, „Hogyan válhat valaki önkéntessé?”

A projekt három rövid (29, 51, illetve 50 másodperc hosszúságú) rajzfilmet is magában foglalt, melyek a következő kérdéseket tették fel: Mit? Miért? Hogyan?; az önkéntességről szóló üzenetet szokatlan és szórakoztató formában jelenítették meg. Az animált alkotások megtekinthetők a projekt weboldalán:

<http://roadsafetyvolunteers.open-youth.org/index.php?lang=en>

Az önkéntesség és a virtuális önkéntesség értékei és az ennek keretében megvalósuló tevékenységek

A projekt, amely a lengyel „Good Network Foundation” irányításával és három lengyel egyesület, valamint egy önkormányzati intézmény részvételével valósul meg, két, egymást kiegészítő tevékenységből áll:

- a) az önkéntesség kulcsfontosságú értékeire irányuló kampányból, amely az önkéntes munka számos formáját népszerűsíti, és felhívja a figyelmet az önkéntesség által képviselt értékekre, hogy így árnyalja azt a kedvezőtlen és pontatlan képet, amely Lengyelországban az önkéntes munkáról él.
- b) a „Fedezze fel a virtuális önkéntességet” elnevezésű európai léptékű versenyből, amely az önkéntesség egyik formáját, az internetes önkéntességet népszerűsíti.

A projekt célja, hogy felhívja a figyelmet az önkéntesség értékére, népszerűsítse az önkéntes munka különböző típusait, és arra ösztönözze a civil társadalmat, hogy lehetőségeinek bővítése, a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem és az önkéntesség minőségének javítása

érdekében használja ki az önkéntesség új típusaiban (különösen tekintettel a virtuális önkéntességre) rejlő lehetőségeket.

A projekt kutatást is magában foglal, amely az önkéntes tevékenységek különböző formáira és az azok által képviselt értékekre vonatkozik; emellett az önkéntesek történeteinek interaktív és innovatív módon történő megfilmesítése és népszerűsítése érdekében önkéntesektől származó igaz történetek gyűjteményét is tartalmazza; a weboldal felhasználói maguk is feltölthetik saját történetüket az oldalra (www.tojestwolontariat.pl).